

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จากโรงเรียน 197 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 2,246 คน
  - 1.1 ผู้บริหาร จำนวน 197 คน ได้แก่
    - 1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 168 คน
    - 1.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 29 คน

1.2 ครู จำนวน 2,049 คน ได้แก่

1.2.1 ครูสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1,440 คน

1.2.2 ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 609 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสถานภาพบุคลากรและขนาด

สถานศึกษา (Stratified Random Sampling)จากประชากรแต่ละสถานภาพ กำหนดขนาดโดยการเปิดตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นจึงเทียบสัดส่วนตามขนาดสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 131 คน ครูจำนวน 323 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 454 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อแปลผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดสถานศึกษาทั้งโดยรวม รายด้าน และ รายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครู ทั้งโดยรวมและ รายด้าน
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวม และ รายด้าน
5. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยหาความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากวิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคพื้นดิน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการจัด สภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม ทางวิชาการ ด้านสภาพแวดล้อมทางบริหารจัดการ และ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

1.1 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

1.1.1 ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการจัดสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางบริหารจัดการ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

1.1.2 ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการจัดสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านสภาพแวดล้อมทางบริหารจัดการ และ ด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ตามลำดับ

1.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดสถานศึกษา พบว่า

1.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการจัดสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านสภาพแวดล้อมทางบริหารจัดการ และ ด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ตามลำดับ

1.2.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการจัดสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านสภาพแวดล้อมทางบริหารจัดการ และ ด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษานขนาดเล็กและสถานศึกษานขนาดใหญ่ มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษานขนาดใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษานขนาดเล็ก

4. ผู้บริหารและครูเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมที่สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน และ มอบหมายให้ครูและนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อมในการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถความสนใจ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากสภาพแวดล้อมที่ดี นอกจากนั้นแล้ว สภาพแวดล้อมที่ดียังส่งผลต่อความรู้สึกด้านจิตใจของนักเรียนและครู ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่ดีกล่าวมา ทำให้ผู้บริหารและครูต้องดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาของตนเอง ทำให้การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์

เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภานูมาศ กิติศรีวรพันธุ์ (2542 : 48) ได้ศึกษาระดับการดำเนินการและเปรียบเทียบการดำเนินการจัดกิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ครูอาจารย์ โดยส่วนรวม และจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิ่นต์ สุขศิลป์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรโดยส่วนรวม ครู-อาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะว่า งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาทุกแห่ง ดังนั้นการที่จะพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน ใต้นั้น ทางโรงเรียนจะต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เช่น การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ต่าง ๆ โดยสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม เปลี่ยนบรรยากาศ กิจกรรม การเรียนรู้จากห้องเรียน ไปเรียนในแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะแสดงออกและเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจอย่างต่อเนื่องและควรจัดกิจกรรมทางวิชาการสม่ำเสมอ สามารถปรับคนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2541 : 171) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะว่าเป็นการจัดการ ควบคุม ดูแล ปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดให้และยังเกิดเป็นสุขนิสัยติดตัวไป ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาเล่าเรียนด้วย

ส่วนด้านที่มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งนี้เพราะว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียนอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ คุรุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ โดยสถานศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อมในบริเวณอาคารสถานที่ ให้มีความร่มรื่น ความสะอาดเรียบร้อย ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย การใช้สถานที่ของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้เรียนเรียนรู้ด้วย

ความสุข ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมดังกล่าวจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงจะสามารถดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน แต่งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับนั้น ส่วนใหญ่จะใช้ในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ทางการศึกษาทำให้เหลืองบประมาณที่จะนำมาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาน้อย ทำให้มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาทางกายภาพน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปิ่นส์ สุขศิลป์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นต่อระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครุต่างก็ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน ดังนั้นการที่สถานศึกษาดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาผู้บริหาร และครุ ก็จะรับรู้เหมือน ๆ กัน ประกอบกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถมองเห็นสภาพการดำเนินการได้ง่าย จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นต่อระดับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ กิตติคุณ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารและครุผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครุผู้สอน มีทัศนะต่อการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรวพรรณ ไชยขงค์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รวี วสันต์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีความร่วมมือกับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวมและเป็นด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บำเพ็ญพร พิณสมบัติ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของศูนย์พลศึกษาและกีฬาจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการสื่อนวัตกรรม และด้านความสัมพันธ์

ระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการที่มีตำแหน่งต่างกันมีทัศนคติว่า สภาพแวดล้อมของศูนย์พลศึกษาและกีฬาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน มีความเหมาะสมไม่แตกต่างกัน

3. สถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีบริบทในเรื่องต่าง ๆ ที่พร้อมกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก เช่น งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และบุคลากร ซึ่งบริบทต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภานูมาศ กิติศรีวรพันธุ์ (2542 : 48) ได้ศึกษาระดับการดำเนินการและเปรียบเทียบการดำเนินการจัดกิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ครู อาจารย์ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีระดับการดำเนินการ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยครูอาจารย์ ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการดำเนินการ มากกว่าครู อาจารย์ในโรงเรียนขนาดเล็ก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณรัตน์ พนาศรี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน มากกว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้บริหารและครูเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะว่า การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษานั้นจะต้องใช้ทั้งกำลังคน และกำลังทรัพย์ในการพัฒนา ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดปัจจัยทั้งสองอย่างที่กล่าวมาแล้ว และวิธีการที่จะได้มาซึ่งปัจจัยด้านกำลังคนและกำลังทรัพย์ คือ การระดมความร่วมมือจากชุมชนเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทย ทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยไม่เสีย

ค่าใช้จ่าย และเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วม และมี การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการสำคัญดังกล่าวตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษา เพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก การปฏิรูปการศึกษา ครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการศึกษาแล้ว ยังเน้นในส่วนที่เป็น แนวทาง หลักการ โครงสร้างและระบบการบริหารให้เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการ ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ คุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดสาระการปฏิรูปให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ชีคหลักการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชนองค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 3-4) จากเหตุผลที่กล่าวจึงทำให้ ผู้บริหารและครูเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ข้อที่มีความถี่ มากที่สุด คือ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับชุมชนในการนำทรัพยากร ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มากขึ้น
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้ครูที่รับผิดชอบ ดำเนินการจัดห้องศิลปวัฒนธรรมของโรงเรียนให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน
- 1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา ขนาดเล็กให้สามารถจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.4 สิ่งสำคัญที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญจัดทำ คือ
  - 1.4.1 ด้านกายภาพ คือ การจัดให้มีห้องศิลปวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึง วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น
  - 1.4.2 ด้านวิชาการ คือ การให้บริการวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ อย่างเพียงพอ

1.4.3 ด้านบริหารจัดการ คือ ขอความร่วมมือจากวิทยากรให้ความรู้ในสาขาต่าง ๆ กับบุคลากร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.2 ควรวิจัยการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการระดมความร่วมมือจากชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY